

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 90/2019-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] t. č. Ústav na výkon väzby, [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Romanom Tomanom PhD., Rudnayovo námestie 4549/1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T 36/2018, prípisom Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica sp. zn. BB-4T 36/2018 z 13. mája 2019 a rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica sp. zn. BB-4T 36/2018 z 8. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] t. č. Ústav na výkon väzby, [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T 36/2018, prípisom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4T 36/2018 z 13. mája 2019 (ďalej len „napadnutý prípis“) a rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4T 36/2018 z 8. januára 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že špecializovaným súdom je na základe obžaloby podanej prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) 29. októbra 2018 na sťažovateľa a obvinených [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] vedené trestné konanie pod sp. zn. BB-4T 36/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“) pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c) a d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. b) a c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) a § 141 písm. a) Trestného zákona a na sťažovateľa a [REDACTED] aj pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. d) a e), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. i), § 140 písm. b) a c) a § 141 písm. a) Trestného zákona a iné zločiny.

3. Špecializovaný súd na hlavnom pojednávaní, ktoré sa konalo 8. januára 2019, rozsudkom schválil dohodu o vine a treste s obžalovaným [REDAKOVANÉ] a hlavné pojednávanie odročil na 10. január 2019.

4. Sťažovateľ podaním z 10. mája 2019 vzniesol v napadnutom konaní námietku zaujatosti podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) voči celému senátu 4T špecializovaného súdu (ďalej len „námietka zaujatosti“).

5. Špecializovaný súd napadnutým prípisom sťažovateľa informoval, že námietka zaujatosti nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 Trestného poriadku, preto o nej špecializovaný súd nebude konať.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne popisuje skutočnosti, ktoré vzbudzujú pochybnosti o subjektívnej a objektívnej nezaujatosti sudcov senátu 4T špecializovaného súdu. Dôvodom podania námietky bolo, že v napadnutom konaní na hlavnom pojednávaní konanom 8. januára 2019 pri schválení dohody o vine a treste medzi prokurátorom a spoluobžalovaným [REDAKOVANÉ] senát 4T v tzv. skutkovej vete predmetného rozsudku vyslovil prejedikované výroky, v ktorých je uvedené, že sťažovateľ sa dopustil viacerých trestných činov.

7. Sťažovateľ v tejto súvislosti v ústavnej sťažnosti uvádza: *„Pri danosti vyššie uvedených okolností je nanajvýš aktuálne a relevantné (viac ako) podozrenie, že senát 4T vo veci sp. zn. BB-4T/36/2018, nie je nezaujatý a ani nestranný. Sťažovateľ je presvedčený, že vyššie uvedené výhrady vrátane viacerých prejedikovaných výrokov senátu 4T o vine sťažovateľa presahujú únosnú mieru, ktorú možno považovať za akceptovateľnú pre vyslovenie záveru o neexistencii pochybností o nezaujatosti a nestrannosti senátu 4T.“*

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje skutočností, z ktorých podľa jeho názoru vyplýva skutočnosť, že mu nemožno „pričítať“ bezodkladné nevznesenie námietky zaujatosti, keďže ako osoba právne nevzdelaná nemohol vedieť a ani nevedel vyhodnotiť

relevantné skutočnosti zakladajúce pochybnosť o nezaujatosti senátu 4T špecializovaného súdu. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza: *«Inými slovami povedané, sťažovateľovi až po porade s obhajcom s odstupom niekoľkých mesiacov „svitlo v hlave“, že znenie skutkovej vety rozsudku špecializovaného súdu zo dňa 08.01.2019 vrátane toho, ako bol predmetný rozsudok vyhlásený, v spojení s ďalšími relevantnými skutočnosťami uvedenými v tomto podaní, nasvedčujú tomu, že senát 4T už považuje sťažovateľa za vinného, hoci dokazovanie na hlavnom pojednávaní v jeho trestnej veci je na úplnom začiatku.»*

9. Vzhľadom na uvedené je sťažovateľ toho názoru, že námietka zaujatosti bola vznesená bez meškania, len čo sa sťažovateľ za pomoci právneho objasnenia všetkých relevantných skutočností obhajcom sťažovateľa o dôvodoch vylúčenia dozvedel. V týchto súvislostiach sťažovateľ poukazuje aj na relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú v ústavnej sťažnosti cituje.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a prerokovanie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho prípisom sp. zn. BB-4T/36/2018 z 13. mája 2019 v súvislosti s nerozhodnutím o námietke zaujatosti [REDAKOVANÉ] voči všetkým členom senátu 4T v zložení predseda senátu [REDAKOVANÉ], členovia senátu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], LL.M. datovanej dňa 10. mája 2019 doručenej Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica dňa 13. mája 2019 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a prerokovanie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 08.01.2019 sp. zn. BB-4T/36/2018 porušené bolo.

3. Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica prikazuje rozhodnúť o námietke zaujatosti [REDAKOVANÉ] voči všetkým členom senátu 4T v zložení predseda senátu [REDAKOVANÉ], členovia senátu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], LL.M. datovanej dňa 10. mája 2019 doručenej Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica dňa 13. mája 2019.

4. Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica prikazuje neodkladne prepustiť [REDAKOVANÉ] z väzby na slobodu.

5. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostúčinenie v sume 5.000, €, ktorú mu je povinný zaplatiť Špecializovaný trestný súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Špecializovaný trestný súd je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu Mgr. Romana Tomana, PhD., so sídlom Rudnayovo námestie 1, Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke, že špecializovaný súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na prerokovanie jeho veci

nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie a právo na prerokovanie jeho veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že špecializovaný súd napadnutým prípisom kvalifikoval námietku zaujatosti, ktorú sťažovateľ podal 10. mája 2019, ako podanú „oneskorene“, a teda v rozpore s ustanovením § 31 ods. 5 Trestného poriadku, ktorý vyžaduje pre účinné uplatnenie námietky zaujatosti jej vznesenie bez meškania, len čo sa strana dozvedela o dôvodoch vylúčenia.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4T 36/2018 z 8. januára 2019

19. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti dôvodí pochybnosťami o subjektívnej a objektívnej nezaujatosti sudcov senátu 4T špecializovaného súdu, keď v napadnutom konaní na hlavnom pojednávaní konanom 8. januára 2019 pri schválení dohody o vine a treste medzi prokurátorom a spoluobžalovaným [REDAKOVANÉ] senát 4T v tzv. skutkovej vete predmetného rozsudku vyslovil prejudikované výroky, v ktorých je uvedené, že sťažovateľ sa dopustil viacerých trestných činov, čím bolo podľa názoru sťažovateľa porušené jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na prerokovanie jeho veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 a právo na spravodlivé súdne konanie a právo na prerokovanie jeho veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom.

20. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

21. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných

právných prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

22. Sťažovateľ v tomto prípade mal v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku možnosť domáhať sa ochrany svojich práv podaním námietky zaujatosti podľa § 31 ods. 5 Trestného poriadku. Túto možnosť sťažovateľ aj využil, a preto uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v rozsahu sťažovateľom uplatnených námietok o zaujatosti senátu 4T špecializovaného súdu v napadnutom konaní, keďže tieto námietky preskúmal špecializovaný súd na základe sťažovateľom podanej námietky zaujatosti z 10. mája 2019, a čom sťažovateľa upovedomil napadnutým prípisom.

23. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci v zmysle § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T 36/2018 a prípisom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4T 36/2018 z 13. mája 2019

24. Predmetom ústavnej sťažnosti v tejto časti, tak ako to vyplýva z jej petitu, je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na prerokovanie jeho veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prerokovanie jeho veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v napadnutom konaní a napadnutým prípisom.

25. Z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva právo účastníka súdneho konania na nestranný súd, ktorému zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby voči účastníkom konania postupovali nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžali a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (obdobne pozri napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 24/05, IV. ÚS 38/09). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu ústavne akceptovateľným spôsobom prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 73/97).

26. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v trestnom konaní garantované najmä prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania predmetnej veci pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania alebo na základe návrhu samotného sudcu.

27. Namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v rámci rozhodovania o námietke zaujatosti posúdil ústavný súd aj v tejto časti s ohľadom na to, či neexistuje všeobecný súd, ktorý by mohol rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa.

28. Ústavný súd, opätovne poukazujúc na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri bod 21 tohto uznesenia, pozn.), uvádza, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov). Ústavný súd tak zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skočených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Základné právo na súdnu ochranu je totiž „výsledkové“, to znamená musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie bude ako celok spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016).

29. Ústavný súd k okolnostiam sťažovateľovej veci uvádza, že predmet konania o uplatnenej námietke zaujatosti nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudcovia konajú a rozhodujú. Konanie o námietke zaujatosti končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca (senát) je alebo nie je vylúčený z prejednávania dotknutej veci, prípadne postupom, keď súd v zákonom ustanovených prípadoch (§ 32 ods. 6 Trestného poriadku) o námietke zaujatosti nekoná (tak ako to je v prípade sťažovateľa). Toto rozhodnutie (prípadne postup) však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet trestného konania. Konanie o námietke zaujatosti predstavuje len čiastkový procesný postup

všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania trestnej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o námietke zaujatosti tak nachádza svoj odraz i v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcov vznesená (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že namietaný postup špecializovaného súdu, resp. jeho napadnutý prípis by mohli zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade, ak by boli spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto postupom, resp. prípisom spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016), čo nie je sťažovateľov prípad, pretože sťažovateľ v uvedenom smere môže svoju ochranu v stále prebiehajúcim trestnom konaní uplatniť prostredníctvom opravných prostriedkov (odvolania a dovolania, pozn.) proti budúcemu rozhodnutiu vo veci samej.

30. V nadväznosti na predchádzajúci bod odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd poukazuje v prvom rade na § 306 a nasl. Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo týka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odkazuje na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje ústavný súd na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol

zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písm. a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje ústavný súd aj na § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

31. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku, citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia, vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom a síce tvrdenie sťažovateľa o nesprávnom postupe prvostupňového súdu pri posúdení ním uplatnenej námietky zaujatosti a na to nadväzujúce tvrdenie sťažovateľa o zaujatosti celého senátu 4T špecializovaného súdu potenciálne zakladajú dôvod na podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava teda sťažovateľovi umožňuje aj v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, a to prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej – odvolania a dovolania, na základe ktorých bude odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdenia sťažovateľa o nesprávnom postupe konajúceho súdu v súvislosti so vznesenou námietkou zaujatosti celého senátu 4T špecializovaného súdu. K uvedenému ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že pri uplatňovaní ochrany svojich práv, v danom konkrétnom prípade práva na nestranný súd, sa sťažovateľ môže domáhať preskúmania nielen opodstatnenosti svojho tvrdenia o zaujatosti celého senátu 4T špecializovaného súdu, ale aj správnosti posúdenia otázky včasnosti uplatnenia námietky zaujatosti špecializovaným súdom v danom konkrétnom prípade.

32. V tejto súvislosti ústavný súd k argumentácii sťažovateľa o včasnosti podania námietky zaujatosti uvádza, že v právnom systéme platí právna fikcia, že každý je oboznámený s platnými a účinnými právnymi predpismi, a tým si je vedomý svojich práv a povinností, pričom nad rámec uvedenej zásady orgány činné v trestnom konaní a súdy realizujú v predpísanom rozsahu svoju poučovaciu povinnosť, čo vytvára pre obvineného

(obžalovaného) v trestnom konaní dostatočné predpoklady pre realizáciu jeho procesných práv. Citovaná zásada nikomu nebráni, aby si rozširoval svoje právne vedomie prostredníctvom kvalifikovanej právnej pomoci, nemožno však pripustiť, aby sa tak dialo na úkor zákonom predpísaných pravidiel pre uplatňovanie práv dotknutých subjektov. Nad rámec už uvedeného sa k sťažovateľom tvrdeným skutočnostiam, že *«... ako osoba právne nevzdelaná nemohol vedieť a ani nevedel vyhodnotiť relevantné skutočnosti zakladajúce pochybnosť o nezaujatosti senátu 4T a taktiež to nebolo možné... ani požadovať... sťažovateľovi až po porade s obhajcom s odstupom niekoľkých mesiacov „svitlo v hlave“, že znenie skutkovej vety rozsudku špecializovaného súdu zo dňa 08.01.2019 vrátane toho, ako bol predmetný rozsudok vyhlásený, v spojení s ďalšími relevantnými skutočnosťami uvedenými v tomto podaní, nasvedčujú tomu, že senát 4T už považuje sťažovateľa za vinného, hoci dokazovanie na hlavnom pojednávaní v jeho trestnej veci je na úplnom začiatku»*, javí ako nevyhnutné uviesť, že tak, ako to vyplýva zo sťažovateľom predloženej zápisnice z hlavného pojednávania konaného 8. januára 2019, sťažovateľ mal svojho právneho zástupcu aj na tomto pojednávaní (... predseda senátu konštatuje, že pred vyjadrením požiadal obžalovaný [REDAKOVANÉ] o krátku poradu s obhajcom, strana 4 zápisnice, pozn.). Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom aj v okamihu, keď vznikli pochybnosti o ním tvrdenej zaujatosti celého senátu 4T špecializovaného súdu, čo o to viac oslabuje ním prednesenú argumentáciu o porušení označených práv postupom a napadnutým prípisom špecializovaného súdu.

33 Vychádzajúc zo všetkých už prezentovaných úvah, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci v zmysle § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

34. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu